

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.03.08.216

Inventaris van het archief van de Hoge Vierschaar van het Land van Zuid-Voorne, 1727-1810

Versie: 01-11-2020

A.A. Mietes

Nationaal Archief, Den Haag 1986

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Hoge Vierschaar Land van Zuid-Voorne

Archiefbloknummer:

3143

Omvang:

7 inventarisnummer(s)0,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte teksten.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Baljuwschap van Zuid-Voorne

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat voor de periode 1795-1810 stukken met betrekking tot de jurisdictie van de overheden van de baljuwschap van Zuid-Voorne. Als baljuwschap bezat het het recht van hoge jurisdictie waardoor naast de behandeling van civiele en kleinere criminele strafzaken ook zware criminele vergrijpen zoals halsmisdaden terecht konden worden. Daarnaast omvat het stukken betreffende de rechtsuitoefening door de plaatselijke overheden waarbij de verantwoordelijkheden vaak werden waargenomen door de aangestelde baljuw, in samenwerking met de schepenen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Hoge Vierschaar Land van Zuid-Voorne, nummer toegang 3.03.08.216, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Hoge Vierschaar Zuid-Voorne, 3.03.08.216, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Het gebied van Zuid-Voorne werd gevormd door de gerechten van Dirksland, Melissant, Herkingen, Oude- en Nieuwe Tonge, Roxenisse, Onwaard, Oude- en Nieuwe Kraaijepolder, Kraaijenisse en Kraijestein. Het gebied maakte deel uit van het rechtsgebied van de baljuw en leenmannen van Voorne. Aangezien Zuid-Voorne moeilijk te bereiken was, werd daar soms een (substituut-)baljuw aangesteld ¹.

Bij besluit van de Provisionele Representanten van het Volk van Holland van 29 april 1795 werd de hoge vierschaar van den lande van Zuid-Voorne ingesteld.

Het rechtsgebied omvatte Herkingen, Dirksland, Melissant, Onwaard, Aardsdijkwal, Roxenisse, Oud-Kraijen, Nieuw-Kraijen, Kraijjenisse, Kraaijestein en een gedeelte van de Eendrachtspolder ². Tot eerste baljuw in den lande van Zuid-Voorne werd Jan Deugt, schout en secretaris van Herkingen, aangesteld. De bewoners van Dirksland, Melissant, Onwaard, Oud- en Nieuw-Kraijen en Kraijjenisse maakten echter bezwaar tegen deze benoeming waarop Jan Deugt op eigen verzoek werd ontslagen. In zijn plaats werd Cornelis van der Valk aangesteld.

Bij Keizerlijk Decreet van 18 oktober 1810 werd een nieuwe rechterlijke indeling ingevoerd. De oude rechtbanken werden opgeheven en nieuwe rechtbanken werden ingesteld. De taak van de vierschaar van den lande van Zuid-Voorne werd overgenomen door de rechtbank van eerste aanleg te Brielle.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Tijdens de inventarisatie van het archief van de baljuw en leenmannen van Voorne kwam een register van de vierschaar van den lande van Zuid-Voorne tevoorschijn. Het register kwam terecht in de collectie verspreide stukken. In 1986 werd door A.A. Mietes een aanvang gemaakt met het opheffen van deze collectie. Toen werd besloten een apart archief van de hoge vierschaar van den lande van Zuid-Voorne te vormen.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

1 Zie, T.N. Schelhaas, Inventaris van het archief van de baljuw en leenmannen van Voorne, 1594-1811, 's-Gravenhage 1974, p. XI

2 Zie inv.nr. 1

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDELEN**

- 1** Register van resoluties van de hoge vierschaar van den lande van Zuid-Voorne, met bijlagen.
1795-1810 1 deel
- 2** Akte van aanstelling door Willem van Almonde, baljuw en opperdijkgraaf van Brielle en het Land van Voorne, van Pieter Loens tot substituut-stadhouder der heerlijkheid van Melisse, Herkingen, Roxenisse, Onwaart, Craijenspolder en Dirksland, samen vormend Zuid-Voorne.
1727 1 charter
Akte door Schelhaas aangetroffen in het oud-rechterlijk archief van Voorne, inv.nr. 10A.
- 3** Brief van Arnoldus van Gennep te Rotterdam aan NN betreffende de veroordeling van Wilhelmina Molenaar door de hoge vierschaar van Zuid-Voorne, met bijlage.
1797 1 stuk, 1 katern
Afkomstig uit het oud-rechterlijk archief Middelharnis inv.nr. 94A.
- 4** Brief van W.J. Kerkman te Den Haag aan de leenmannen van de hoge vierschaar van Zuid-Voorne aangaande de zaak tegen Lambert Nieuwenhuizen.
(1810) 1 stuk
Afkomstig uit het oud-rechterlijk archief Middelharnis, inv.nr. 94A.
- 5** Akte waarbij de rechtbank te Middelburg verklaart dat de overlevering van Cornelis van der Puije aan deze rechtbank slechts ter bevordering der Justitie is geschied zonder dat dit de competentie van de hoge vierschaar van Zuid-Voorne aantast.
1798 1 stuk
- 6** Akte waarbij president en schepenen van Tholen en Schakerlo verklaren Engel Witte, die werd opgepakt in Dirksland, te hebben overgenomen en de bevoegdheid van de hoge vierschaar van Zuid-Voorne in deze zaak te erkennen.
1799 1 stuk
- 7** Rekwest van de regenten van het St. Jorisgast- en tuchthuis te Delft aan het Hof van Justitie van Holland aangaande de weigering van de hoge vierschaar van Zuid-Voorne om de kosten verbonden aan de opsluiting van Lidia Houtekar te betalen, authentiek afschrift.
1802 1 katern